

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Petri De Dusburg, Ordinis Teutonici Sacerdotis, Chronicon
Prussiae**

Petrus <de Dusburg>

Francofurti ; Lipsiae ; Regiom. Pruss., 1679

Cap. XVI. De Bello Pogesanorum & Aedificatione Castris de Elbingo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11850

*Hermannus de Salza IV. Magister generalis. Ord. Tent.
Hermannus de Balke I. Magister Provincialis terra Prussia.*

CAP. XVI.

De

*Bello Pogesanorum & Aedificatione
Castri de Elbingo.*

Subjugatis per Dei gratiam Pomesanis Magister & fratres contra Pogefanos bellandi acies direxerunt, unde Magister cum fratribus & peregrinis, quos Dominus Marchio Misnensis reliquerat praecedentibus navibus illis cum his, quae ad aedificationem fuerant necessaria, venit ad terram Pogefaniae, ad Insulam illam, ut quidam dicunt, quae est in medio fluminis Elbingi, in illo loco ubi Elbingus intrat recens mare, & erexit ibi castrum quod a nomine fluminis (a) Elbingum appellavit Anno Dominicae Incarnationis MCCXXXVII. Aliqui referunt quod idem castrum, postea ab infidelibus fuerit expugnatum, & tunc ad eum locum ubi nunc situm est (b) translatum, & circa ipsum civitas collocata.

ANIMADVERSIONES.

AD CAPUT XVI.

(a) Simon Grunovius arcem Elbingensem conditam esse dicit Anno 1227. ut test. Henneb. in *Comment. ad Tab. Geogr. Pruss. in Voce Elbing*. Ego tale quidpiam in Grunovio observasse me non memini, neque mihi ejus jam datur copia. Si tamen haec Grunovius habet, errat dubio procul, ut ex toto Historiae Prussiae nexu manifestum est. Cum enim Cruciferi Anno 1226. Prussiam intrassent ne in Culmensi quidem tractu arces multas ad Annum 1227. condere potuerunt. Melius itaque Dusburgius noster hoc refert ad annum 1237. Et cum hoc faciunt etiam alii plurimi. Ad appellationem Elbingae quod attinet, sunt nonnullae conjecturae, sed vanae. Praesertim verò illa, quam habet Hennebergerus l. c. se nobis non probat. Dicit enim Elbing dictum esse quasi Dehl-

N 2

fing/

*Hermannus de Salza IV. Magister Ord. Teutonici generalis.
Hermannus de Balke I. Magister Provincialis in Prussia.*

fing/Delfang vel Eelfang i. e. angvillarum captura. Idem verò Hennebergerus in *tabula Geographica Veteris Prussia, quæ tractatui de Veteri Prussia annexa est*, eo in loco collocat ÆLUÆONES Ptolomæi, sive HELUECONES Taciti. Ab his enim Elbingenses esse dictos multi putant. Ut Marcus Sylvius Elbingensis, Ecclesiæ patriæ superiori seculo Diaconus, qui in Carmine An. 1572. sic scribit:

*Est urbs, Prussiacas inter non infima laude
Tramite quam leni qui præter labitur amnis
Creditur Elbingæ nomen de gente vetusta
Helveconum traxisse, urbi nomenque dedisse.*

Ex hac ratione quoque Nobiliss. Dominus Fridericus Zamelius Consul Elbingensis Gotefridi Pater in Opusculis suis Poëticis, præcipue verò in eorundem Dedicacionibus, Elbingam nunc appellat Ælveopolin, nunc augustam Ælveonum, nunc Drusida. In lusu tamen Drusidos hæc ea de re habet:

*Nulla fides, nobis Ælveonas esse parentes,
Est auctor, qui nos hic putat esse satos.
Elbingæ flumen populo dat nomina nostro,
Drusidos à Druso nomine sumpta lacu.*

Fortassis autem propius ad rem faciunt quæ Vir Clariss. Hermannus Conringius de Gothis habet, quod scilicet soliti sunt fluminibus plurimis nomen Elffimponere. *Vid. Conring. lib. de antiquissimo statu Helmstadii & vicinia. pag. 59.* Quoniam igitur & hic habitant Gothi, verisimile est, hoc nomen à Gothis huic anni esse impositum. Fidem huic assertioni facit, quod fluuius ille propè Elbingam à veteribus Chronographis aliquando appellatur *Elwing* & Civitas ipsa *Elvinga* *Vid. auctor Vita S. Barbaræ in Bibliotheca Electorali Regiomontana.* Nam altera illa sententia, quæ ab Helveconibus, vel Elveconibus flumen hoc (& successu temporis etiam urbem) nomen hoc accepisse vult, mihi non probatur, cum neque ex Ptolomæo, neque ex Tacito probari possit, Elveonas hic loci suas habuisse sedes. Ex Tacito enim liquidò patet, Helveconas fuisse Lygiorum (qui in hodierna Silesia quondam

*Hermannus de Saltza IV. Ord. Teut. Magister General.
Hermannus de Balke I. Magister Provincialis Prussie.*

dam habitant) populos. *Vid. Lib. de Morib. Germ. cap. 43.* Ptolomei locus de *Ælveonibus* obscurus est, ut nihil certi ex eo colligi possit. *Vid. Ptolom. lib. II. Geogr. c. V. fol. 53. (88.)* Inde Commentatores in sedibus his populis assignandis non conveniunt. Althamerus *Ælvæonas* Ptolomæi collocat in Insula Bornholm. Alii Helam in Pomerellia nomen Helveonum veterum adhuc servare putant. *Vid. Mich. Beuther. in Commentar. ad Taciti libellum de Moribus Germanor. & alii Taciti Commentatores.* Conditores hujus Arcis, ut ex Dusburgio apparet, sunt Magister Hermannus à Balke & Peregrini, quos Marchio Misnensis reliquerat. Qui autem postea Urbem Elbingensem condiderunt, sine dubio fuere Lubecenses. Probari hoc potest ex Privilegio Elbingensium primo, ab Henrico de Hohenhoë Anno 1246. concessio, in quo ipsis usus juris Lubecensis conceditur. In Insignibus quoque præter duas Cruces, rete ex Lubecensibus additum est, Hac de re sic Fridericus Zamelius in laude Drusidos:

Mœnia Lubecâ primi struxere profecti,

Hiliger urbi, quas habuere, dabant.

Ut possent olim sua signa docere minores

Tot, quot erant patria constituere Patres.

Nunc minor est numerus sex & bis quinque leguntur

Auctior octonis Curia prisca fuit:

Urbis insigni crux incubat altera reti

Sumpsit id à Patria, qui faber urbis erat.

Novam Civitatem Elbingensem quis condiderit, quæri potest. Reinholdus Curike Secret. Dantiscanus *lib. I. Chron. Gedanens. MS. c. VI.* putat novas Civitates Conrado Wallenradio imperante demum esse conditas. Sed nos infra in *Not. ad cap. LXX.* exemplum in contrarium adducimus de nova civitate Regiomontana, quæ hodie dicitur Lœbenicum. Elbingensis quoque Civitas nova sub initium Sec. XIV. fasces videlicet Magisterii tenente Sigefrido de *Sechtwangen* anno 1300. condita est.

(b) Translationem hanc contigisse Anno 1239. probat Dn. Gotof. Zamelius qui nobiscum pleraque ex his quæ hactenus de Civitate Elbingensi tradidimus benigne communicavit.

CAP.